

MladiCe

Podrška mladima sa rakom

RANI PUBERTET

RANI (PREURANJENI) PUBERTET

Pubertet se javlja u različitim uzrastima kod različite dece. U stvari, postoji širok raspon uzrasta u kojima pubertet prvi put počinje. Devojčice obično počinju da razvijaju grudi, a zatim i stidne dlake oko 10 ili 11 godina starosti, ali opseg normalnog je između 8 i 13 godina. Menstruacija obično počinje oko 12 do 13 godina, ali se može javiti ranije ili kasnije i i dalje biti normalna. Dečaci obično razvijaju povećanje testisa, a zatim i stidne dlake između 11. i 12. godine, ali opseg normalnog je između 9. i 14. godine.

PREURANJENI PUBERTET

Preuranjeni pubertet znači da imate znake puberteta (kao što su stidne dlake ili rast grudi) u uzrastu mlađem od normalnog. Rani pubertet uzrokuje razvoj seksualnih osobina ranije nego što se očekivalo i dovodi do brzog rasta kostiju što može rezultirati niskim rastom. Većina lekara se slaže da devojčica ima prerani pubertet ako razvije seksualne osobine pre 8. godine, a dečak ima prerani pubertet ako razvije seksualne osobine pre 9. godine.

Tokom preranog puberteta, hipotalamus i hipofiza signaliziraju jajnicima (kod devojčica) ili testisima (kod dečaka) da proizvode ženske ili muške hormone ranije nego što je normalno.

FAKTORI RIZIKA ZA PREURANJENI PUBERTET

- Faktori rizika u vezi sa lečenjem raka u detinjstvu uključuju:
- Zračenje glave/mozga, posebno u dozama od 18 Gi (1800 cGi/rad) ili više, uključujući sledeća polja:
  - Kranijalni (ceo mozak)
  - Kraniospinalni
  - Nazofaringealni (nos i grlo)
  - Orofaringealni (usta i grlo)
  - Orbital
  - Oko/oči
  - Uho
  - Infratemporalni (srednji deo lica iza jagodica)
  - Totalno zračenje tela (TBI)
- Ženski rod
- Mlađi uzrast na lečenju
- Ako osoba koja je preživela ima bilo koji od gore opisanih faktora rizika, ili ako postoje znaci ubrzanog rasta ili ranog puberteta, preporučuju se sledeći testovi:
  - Test krvi za FSH (folikule stimulirajući hormon), LH (luteinizirajući hormon) i nivo polnih hormona (estradiola ili testosterona)
  - Starost kostiju sa Rendgenom (rendgenski snimak koji meri razvojno doba ili sazrevanje kosti)

LEČENJE PRERANOG PUBERTETA

Ako se otkrije problem, može se uputiti kod endokrinologa (lekara specijalizovanog za hormonske probleme). Lekovi se mogu koristiti za privremeno zaustavljanje puberteta i smanjenje brzine sazrevanja kostiju. Takođe je važno proceniti i upravljati psihološkim efektima preranog početka puberteta. Iako deca sa preranim pubertetom mogu imati zreo fizički izgled, njihove misli, emocije i ponašanja su i dalje isti iz njihovog stvarnog hronološkog uzrasta.

Priredio tim Čika Boce & MladiCe

Izvor: Late Effects of Treatment (childrensoncologygroup.org)

MladiCe

Podrška mladima sa rakom